مساوات غازیتنی بهاسی بر ییلغه ٤ منات. التی آیغه ٢ منات. شوندان ازغه مشترینی قبول ایتمی.

غازیتده اعلان ایتیف ازونو مرادی بولغان زاتنی باسمه غه سونگن کیشینی زاتین قبول ایته، اعلاننی هر سیدروونه ٢٥ کپیک آلا بر کرن باصغانغه. شوندان ازتیف باصدیرغانغه کیمده ایته.

مساوات

خلقغه فایده سی عام مقاله لر بلسه غازیتده باصیف چیغاره جق. بیجکده باصیلماغان قالغان مقاله لرنی قایتارمایجق.

غازیتنی ادرسین الشدرمغه سونگن کیشی ٣٠ کپیک برسین. شولای توگل شوادریشنی الشدرماق.

غازیتکه یازمغه سونگن کیشی گه برت ادریش: تمرخان شوره محمد میرزا ماورایوف.

Г.-Х.-Шура, Д. о.
М. М. МАВРАЕВУ

شو جمعه ده بر هر خمیس گون چیغاغان غازیت. شونو یوروگن یولو: شریعتغه یاراشغان گویده خلقغه علم هنرنی، الیش بیریشنی یاشاولقنو یوللارین گورستماق. داونکی بوسون اوزگه قاجه لقلانی آراسنده غی سیاسی ایشلنکی بوسون خبرلرین یازف خلقنی بیلیمن هنیرین آرتدیرماق.

Дагестанский филиал Академии наук СССР Рукописный фонд

(داونو بار حالی)

شو گونلرده گلگن خبرلاردان «ریگا» یاقده بک گوچلو داولار بولما قلق آنغلانه. دوشمان یانغوربمک توف نوکوللیسین یاودورغان سونغ اوستونه چافماغه گریشه. نیمسلر «میتاوا» دان باشلاف «ریگا» نی گورفزونه یرلی بولغان خطنی توتف اوستونه چافمغه سویه. «ریگا» غه گیرمانیالار، «توك کوم» نی گون توونش یاغنده غی «گانکیش» دگن کولنو قیرینده انکله توره. داغیده نیمسلر، دینگیز یاغه دان «آآ» دگن سونو یاغندان «ریگا» نی آلمغه سویه. آلیاقده بولغان داولارده ده نیمسلر، «آآ» دگن سونو یاغندان کلف «ریگا» نی آلمغه خیالی بار ایدی. گتکن ییلده نیمسلر شو خیال بولان «ریگا» نی نیچکده آلمای قویماسبزدف اوستونه چافمغه باشلاغان ایدی. امّا شوزمانده اولاغه فایده بولماغان ایدی، «تیرول» دگن کول لر اولانی هجومن قایتارغان ایدی. یاوون کوف کولدن «تیرول» دگن کوللر ایلانسنده غی کوف یرنی توتف اچینه الغان ایدی. شونو اچنده بیزنده گیرمانیالنیده کوف عسکرلری یاتغان ایدی. هلی دوشمان باشلاف ریگا نیده «توك کوم» دگن یرنیده اراسنده بولغان تمیر یولنو توتف هجوم ایتمگه باشلادی. دوشمان «آآ» دگن سودان بك گوچلو توف اوره، «لیدینق» دگن یرده بولغان بزین بارده سنکرلنی توشغه توته. هالی شو ساعت دوشمان دینگیز یاغه دان باشلاف «آآ» دگن سونو یاغه سینه یتشکنچه بولغان یرلرده داو ایتمگه گیریشکن. شو یر ٣٠ ویرس ازون لغو بولانغی منزل. امّا نیمسلر «دوینا» دگن سونو یاغنده، داونو خطین ازون ایتمگه توره. دوشمان شونده باشغه باشغه یرلردن اوستونه چافمغه باشلاف «گانکیش» دگن گولدن باشلاف «ویدزی» نی یاغیسنه یتشکنچه بولغان یرده داو ایتمگه توره. هلی گیرمانیالر داونو خطین ٣٠٠ ویرس منزل ازون ایتیف بارده شو یرلرده هجوم ایتمگه باشلامغه توراغانی آنغلانه.

(اوچریتلنی صبرانیانی جیلیاغان زمانی)

هلی بار حکومت اوچریتلنی صبرانیاغه بیره گون ادملنی تانغلامغه سنتابرنی ١٧ نچی گوننو تعیین ایتکن ایدی. شو سایلامقنی حسابن ایتیف بتمگه کوف زمان تارق بولاغاننغه اوچریتلنی صبرانیاغه بیرمگه ادملر سایلاماقنی، نویابرنی اینی ١٢ نچی گوننده ارتغه سالغان. اوچریتلنی صبرانیاغه ازوکر جیلماقده نویابرنی ٢٨ نچی گون بولاجاق.

(مسکوده بولغان جیینده بسرمانلنی وکیللری)

هلی مسکوده بولغان جیینغه، بسرمانلنی عمومی اسپالنیتلنی گامیتی بولان برچه بسرمانلنی وکیللریده کیله توره. بسرمانلنی شو جیینده اوزلکه ٤٠ کیشی گه یر بولمغه کرك دف طلب ایته. امّا شونده بسرمانلغه ٢٠—٣٠ دان اورکه یر برلماسدف آیتیله. شولای بولماقده بولان برچه مسکوکه بسرمانلنی خیلی وکیللری کیله توره؛ نکه دیسه اولر، مسکونی اولو جیننده ان الدین، بسرمانلر اوزلر بر مجلس ایتمگه سویه. مسکوکه بارغان بسرمانلنی وکیللری، مسکونی مجلسینی اچنده، بارده بسرمانلنی جیینده ایتکن قرارلغه براشف اشلمگه قرار بیرگن. بسرمانلنی ایکنچی مجلسینده، قرار بیرگن مسئله لنی اینك کوکلی لری شو مسئله لاردر:

(۱) روسیه نی اچنده کی لر بوسون سبیرو یاقده غی لر بوسون بسرمانلغه ملّی — مدنی مختاریت طلب ایتماق. ای اوزلنی اختیارنده، اوزلر سونگن گویده ایشلمکه قویماق.

(۲) تورکستان، قیرغیز، قریم، قافقازده اصول اداره نی ای یوروتکن گوینو قاعده صورتین بیلکلی ایتماق.

(مسکوکه جیلماقدان حکومتنی مقصودو)

مسکوده بولغان مجلسدن حکومتنی مقصودو هلی قاچلقنی اچنده اختلافلار فتنه لر بارایکنکه، خلقنی اراسنده غی شولا کنی اختلافلانی بتدیرف خلق بر بولف براشیف تورماق ایدی. امّا اوندان کلگن خبرلغه قاراغانده شونده بولغان وکیللنی اراسنده داغیده گوچلو اختلاف توشگن، بارده وکیل لر بر فکرغه کلف ایش اتماماقلغی آنغلانه.

(فتروغرادنی قویف تایماق)

مسکودن شولای خبر بیره: حکومت هلی پتروغرادنی گوینده قویف چیقماقنی حقیندان اویلشه توره. پتروغرادان چیقماغه سنتابرنی برنچی گوننده ن باشلامغه یرای.

(پتروغراد ده حکومتنی ضرر رینه متینغ) جیین

موسکوا — توننه گون پتروغرادده حکومتنی ضرر رینه اولو متینغ لر، جیین لر ایشکین. اونده جیلغان ادملار «داو تارق توکل! کیرینسکی تارق توکل!» دف قچغیرمغه باشلاغان. چیرلاغه کا غزلار یابوشدورف بارده خلق حکومتنی ضرر رینه ساووت توتف فتنه، غالمغار ایتمگه طلب ایته بولغان.

(شوره ده غی دار المعلمین)

شوره ده توزکچه معلم لر حاضر ایته رگن کورص ۲۰ نچی اوغوستده درسلرنی بیتدردی. ۲۱ نچی کوننده امتحان باشلاناجاق. امتحان بتکن سوڭغ اوزلرنی بلیمنه کوره (شهادت نامه) ده بیرف اوقوته بیره جاق.

(مسکوده گی جیین)

هالکی حکومت مسکوده، ارتده بولاجاق (اوچر یبه یتلنی صابرانیا) نی زمانی، آنی چیپله غان قاعده سینه اویلاشمغه، بر داغی هالی قاچه لقنی ایچنده کیده تیشنده کیده داو یاغنده غیده بار. کویون حالن خلقغه بیلدیرف آنی حقینده ن الله اویلاشمغه، بارده یردن، هارتابون نو هار بارتیادن ادم لنی چاقیره ایدی. شونده چاقیریلاغان بارده کشی ۱۲۰۰ چاقی ادم بوله ایدی. هالی اولر اونده جیلف بیتف اوغوست نو ۱۲ نچی کوننده برنچی مجلس ایتگن. او مجلس نه زاتغه قرار بیره کینی هالدی بلینمی امّا سوسیالیست لنی گازیت لری او مجلس بای کشی لنی مجلسی دف اوغار قارشی پروتیست ایته.

(داغستان)

شوره ده — اوغوست نو اونالتنچی کوننده کورودسکوی پرودوولستوی کامیتیت نی بویروغونه گوره ۱۰۰ سالدات ۳۰ ملیزیا شوره داغی توکن لنی تونتمگه یاشرف تابولغان مالنی ایزلمگه کریشف یاشرف تابولغان چای، تماکو، بمک متاعنی کامیتیت نی توکنینه بیره بولغان. بر زمان خلقنی ارسنده، تونتنه کن ادم لر متاعنی اورلادی، تالادی حتی مسجد نیده تونتگن دف خبر سالف کوف خلق کامیتیت نی قاباغینی الدینه جیلغان. کامیتیت نی ادم لرینی ارسندان برابانشیکوف دگن کشی قولغه توشف تو بلف، تاقتاف انجیته بولغان. شهرنی کامندانتی آباشوف ده نوح بیک ده اولارزدان باشغه لارده اراغه گیرف شوفتنه نی باصدیرغان. شولای بولمغان بوسه اولو فتنه، غالمغار بولماقدان قورقو بار ایدی شوره ده. شو ایش نچک بولغان، اوغار سبب نه بولغان اقتارف انی تحقیق ایته توره. شو ایشده قاسی یاق عیبلی ایگه نی شونو تحقیق ایتگن سوڭغ بیلینر.

(کنداخ کوفرده بولغان زات)

غونیگه براغان بولده غی کنداخ کوفرده قراول ایته رگن دورت سالداتنی اوستونه بر ادم لر چاووف، سالداتلنی برسین اولتوروف، اوچوسن رالاف، اولانی قولوندان توبک لرینده چغارف لف قاچف کتکن. شونو حقینده ن غونی ن تلگرام کلف انی اقتارماغم، تحقیق ایتمگه

اوبلاستنوی کامیتیت دن جلال الدین قورقماسوف نوده محمد میرزا خضرا یوقنوده شولای ایکی کشی نی سالداتلرنی کامیتیتنده بیردی.

اداره — شو ایش بولمغه یرای یمانلقنی ارتیندان توشکن قاچاقلر ارچولر بمک ادم لر اوزلرگه توبک ساوت چغارف المغا وچون یاده یولده براتان ادم لنی نه بوسه ده اولار بولان بولغان شو زات اوچون بولغان ایش. یوق ایسه شونده ایکی یاقداغی یورتلارنی اهل لری بیتیده اولاردان اوزگه لنیده شو سالداتلار بولان برده اراسی بوزولغان شو فتنه گه تارتاغان زات یوق ایدی یا ارتده ده بولور دفع ایسه کلمی. شو شولای زات بولماقنی سالداتلغه انغلاتمغه کیرک.

تیرسکی اوبلاستده شریعت

گاشپی دگن گازیتده کوردم ۵ نچی اوغوستده گروزنی ده جیلغان قزاقلرده اینگوش لرده ایتگن حکمنو. شونده شولر کوف اریو عادللی حکملر ایتکن. شولنی بارسنده شونو بیرده یازمغه بولمدم. نیچکده شولاردان اینک کیرکلی بمکین یازدم شونده شولار حکم ایتکین سویف کشی اولتورکن کشی کیده زات اورلاغان کشی کیده تازه شریعت ایتمکه حتی زات اورلاغان غاده کشی اولتورکن کشی کیده قزاق بوسه ده اینگوش بوسه ده اولاردان باشغه سی بوسه ده شریعت بولان حکم ایتمگه قرار برکن.

اداره — برآن عبرت آلغن سزده داغستان نی شریعتغه راضی بولمایغان تایفه ادم لری خاصوقده اولانی اراسندان عالم لنی بر تایفه سی. بلک تماشا زات توکلمو قزاقلارده شو شریعتنی ایتمگه راضی بولاغان زمانده بسرمانلنی بر تایفه عالم لری شوغار راضی بولماماق. بر ضعیف بولالینیده کلترف اونوا ایتمکه قویازموکن انی یوروتمکه کوچوبز یتشرموکندی. حاصلی شو تایفادان شریعتغه ایناتف شوغمر راضی بولماقلغی شو قزاقلنیکی ارتق بمک کورونم ایتکین شو حکمغه قاراغان زمانده.

شولوص

(داونو خبرلاری)

(انکلیس لنی کیمه سی باتماقی) دینکیزده

لوندون —— دینکیزده گی داونو منستری بیلدیره. انکلیس لنی بر کونتر مینانوس دگن کیمه سی «بحر شمالی» دگن کیرمانیالنیده فرانسه لنیده الیاغنده غی دینکیزده دوشمانلنی مینا سینه تیف اچینه باتغان. اوستونده بولغان ادم لردان ۲ ابسیرده ۳۴ سالداتده قوتولغان. قالغانلاری اچینه باتغان.

(داونو سبلی بولغان ضرر)

«ازمیسکی ویشتنیک» دگن گازیت، کیرمانیالر کورستیرکن سناودن آلف، داو باشلانغاندان برلی ایول آیغه یتشکنچه برنچی قاچه لقغه ده برین یولداشلغه ده بولغان ضرر نیده چیقغان خرج نیده شولای دف یازه:

اروس قاچه لقغه ادم یاغندان بولغان ضرر ۹ ملیون یارم

فرانسه = ۴ ملیون ۴ یوز منک
انکلیس = ۱ ملیون ۶ یوز منک
ایتالیا = ۱ ملیون ۶ یوز منک
بلچیقا (بلگیا) = ۲۴۰ منک
صربیا = یارم ملیون
رومانیا = ۳۰۰ یوز منک
جمع ۱۸ ملیون

شو کونیده شو قاچه لقلرنی شو اوچ ییلنی ایچنده ۲۵۸ میلیارد مارق داونو خرجی چیقغان. کیرمانیالنیده انی یولداشلرینیده ۱۰۷۰ میلیارد مارق خرجی چیقغان.

(داونو میدانلرینده)

«ن. و.» دگن گازیتگه شولای خبر یازه: اوغوست نو ۸ نچی کوننده براز زمان توقتاغان سوڭغ کیرمانیالنیده اوستریالنیده عسکرلری «اوکین» دگن یرنی المغه (تروتوش) (اریتوش) دگن سونی یاغنده یانغیدان هجوم ایتمگه باشلادی. دوشمان هجوم ایته رگن زمانده فوزج ایته رکن گوللی اوتدان، هجوم ایتماقنی کوجوندن، اولنی اوستونه ارتق کوچ یتشف بولماق انغلانه ایدی. برین فولک لردن برسی توراغان یرگه بیک از زمان نی ایچنده اوچ منک چاقی توفنو گوللی سی کلدی. رومانیالنیده برینده عسکرلر اولانی بارده هجوملرین اوزلنی ایکت لکی بولان کرتون برلی قایتاره ایدی. برنچه هجوم دن کری اوزغان سوڭغ آخر اوغوست نو ۸ نچی کیچه سنده کیرمانیالنیده اوستریالنیده عسکرلری «اوکنا» نی جنوب یاغنده ده کون باتش یاغنده ده بولغان توبرلنی الماق سبلی «اوکنا» شهر توبکتی اوتونو توبونده قالدی. اسیر توشکن کیرمانیالر ایتاغان زاتغه قراسه «اوکنا» شهرنی المغه اولاغی قطعی تمام بویرق برکن.

اولانی شولای کوچلو کوینده هجوم ایتماقلغینه قاراغانده. اولانی اولوکامانیرلری «اوقنا» یاقغه بیک قاتغی ایته گینی انغلانه، نکه دیسه «اوقنا» تروتوش یاقده غی بارده یوللانی بایلاغماقلغی اوزوننده بولغان، یوللار اوزوندان جیلاغان یر. داغیده «اوکنانی» شمال یاغنده نف نی اولو معدنلری بار. دوشمان شو یرگه

(اداره غه کلگن مکتوب)

ویره مانی اوبلاستنوی کمتیت لر سودلر ایتمکه حکم ایتماق .

١٨ نچی ایولده ١٩١٧ نچی ییلده اوبلاستنوی کامتیت حکم اتدی داغستان نی اوکروک لرینده اوکروجنی سودلر ایتمکه هار اوچاستکه دان بر بر کیشی دیوان بیک لر سایلمغه سودنو قادیسین اگروجنی ساویت سایلامغه شو صاویت اگروجنی کمسارلنی بر بیسین سودده فرشدا تیل ده ایتمکه اول سودلارده الدینمک اولتورماق یاره سالماق اورو زنا یمک شولای زاتلغه عادات بولان ایتر اوزگه زاتلغه خلق عادتنی سویسه عادت بولان ایتر شریعتنی سویسه شریعت بولان ایتر برحکمنو دف شو اوزلر اتکن حکمنو کمسارغه ییرف اوداغستان نی کمساری اولانی حکمسون هار اوکروک گه ییبردی تیز یوروتوکن تمام ایتکن دف شو برگرده کلدی ٢٢ نچی ایولده بیزده بشده اوچاستکوای کمسارلغه کاغزلر ییبردک اولانی حکمسونه کوره بیزن اوچاستکه لارده دیوان بیک لر سایلاغان سونگ اولانیده منی شوره غه ییبردف .

داغیده ١ نچی اوغوستده اگروجنی صویت چاقرف ده کاغزلر ییبردی قادیله فرشدا تیل ده سایلامغه شو اوچاستکه لنی کامسارلری اوزلکه یوروغان بویروقنو ایتف هار یورتنو کامتیت لرنده جیف دیوان بیک لر سایلادی اول صاویتده بارینده کلدی ایکی اوچ کون شوره ده قالدی قادیده سایلادی شونچاقی اواره قیین ضرر توشمگه ده بولدو اما مین مغه یوروغان تنیده ایتف تنغلاف توره ایدیم مین بیله توروف اوبلاستنوی کامتیت نی سودلار ایتمکه اختیاری یوق ایکن نی . سونگ ٤ نچی اوغوستده اوبلاستنوی صاویت اجیشیده شوره ده ٩ نچو اوغوستده کیچه بیرناطورنو اویلرینده اول صاویتنی مجلسینده صاویتلنی بریسی علی حسنوف کمتیت لکه عیب ایتف ایتکن اوزون کلامینی آرا سنده ایتدی حاکم لر ایتمی سودلر ایتمی قویماق بولان خلقغه ضرر بولدو فتنه غالمغار بولدو دف . اوغر هاریسی جیفف اوزلکه یراشغان جواب ایتدی اوزلنی تازه لمغه اولانی آرا سندان انجینار خضر یوف ده محتاج خدا یوقده ایتدی سودلار ایتمکه اوبلاستنوی کمتیت نی اختیاری یوق ایدی بزن اختیار بز یوق اتنی ایتمکن دف ایتف بزگه عیب بولماس ایتکن ساق بولور ایدی دف . اوزکه لرینده شولغم شف توقتادی قاراغز قارداشلار البا قده حکمنوده ایتف انیده هار اوکروک گه ییبرف داغستان غم ایتکن اواره غه قاراغز هالی ایتاغان

سوزونه قارا شو اولو انصافسزلق توزخلقنی مشغول لاماق توگلمو ؟ ابراهیم الدرنغی

اداره —— تمیرخان شوره غه اوبلاستنوی سویت نی جیغان زمانده شو محکمه لنی حقیندان کوف سوز بولدو آخرده اوبلاستنی ادم لرینه سورامغه قویدو شولار شریعتنی سویسه شریعت بولان حکم ایتمکه عاداتنی سویسه عادت بولان حکم ایتمکه هالی خلق اوزلکه سوراو کلگن زمانده اوزلر سویکن زاتنی ایتماغه یرار واما هالدینوق اوزلر سویکن زاتنی بیان ایتف فریکاوز ایتف حاضر ایتسه یخشی بولور ایدی . واما بسرمان کیشی شریعتکو یکمی دف ایتار دف اسیمه کلمی . نکه دیسه الله ایتغان قرانده . فان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله والرسول . دف معنیسی سیز بر زاتنی حقیندان داولاشساغز سیز انی قایتاریغز الله نی کلامینه ده پیغمبرنی حدیثینه ده . انی اول ایتاغان گوییده ایتمکه گیرگدی حکمنو . شوشولای بولغانده بسرمان کیشی گه نچک یول بوله آنی سوئمیز دف ایتمغه . نیچکده قصاص الماقنیده زات اولاغان کیشی نی قولن کسماقنیده اوغار اوشاغا اوزکه بوسه ده هالی خلقنی آرا سینده یوروتمکه قیین یمک زاتلنی بولغان قدرده سامه ایتمکه گرک . بارامایغان بچاریلمایغانینی اورنونده باشغه تخصیص ایتمکه گرک شولای یمانلیقدان دملرکری اورولس یمک انی اولانی بار یسنده کتابنده بار گوییده یوروتمکه اتمکه بزن قولو بوزغه کوچ توشونچه نظامده توشف بتکنچه واما هلدینوق یوروتمکه بوسه هالی بارینده . یوروتسه یخشی شریعتده ایری یرایغان بری یرامیغان زات بولمغه یرامس ، واما شو هالی بولغونچه بولغان عادت دکن زاتنی هیچ اتمکه قویماغه یرامس ،

(اداره غه کلگن خبر)

ملتنی خیانتچیسی اوفاده مفتی بولغان بایزیدوف نو خبری

یوز اوچنچو فیخوت فلکنو اون اوچنچو روتنو کامانیری داغستانلی بر بسرمان فرافروچیک ابصیر طلب ایتکن شو مفتی بایزیدوفدان اوغار تلیفون بولان سویلف قربان کوننده اوچ کون الدینوا یسکلی نی کامانیرینه بیلدیر بسرمان سالداتلنی قربان کونلرده فرخت اتدف ایتف اول جواب بیرکن ایتر بوغای سین کچی کیشی سن سین قویدف . هالی شولنی برمگه اذن کلیر دف توقتاغان شو فرافروچیک گلمگن قربان گیچه ده کتکن ایرتین بولغانده ده سویلکن تلیفون بولان شو مفتی گه شو زمانده ده سنغه نه قوللوقدف جواب بیرگن . شو زمان اوفرافروچیک اوزونو روتونده بولغان بسرمان سالداتلنی قربان نمازغه ده قربان سویمغه ده بیرف فرخت اینکن اوچ کون . اوستافده بار زات ایکنکه بسرمان لغه بولغان کوییده کومک ایتف سونگ شو مفتی وایسکی نچالنیک که ایتف فلان فرافروچیک زاتنی اتدی مندن اذن سز دف شوفرافروچیک که بر ای توسناق کسکین .

شوندان الیاغنده ده شو فرافروچیک فراتده دعانی بایراغین اوبرکنده بسرمان سالداتلار کاورلار بولان قوشولف بریمک تابولف استاغنی ده بار گوییده بسرمان سالداتلانی باشغه توقتاغان شوده شو مفتی بسرمان سالداتلغده یارامایغان زات توکل اول دف وایسکی نچالنیک که ایتف شو فرافروچیک نی بر جمعه توسناق ایتدیرکن بولغان . شو فرافروچیک سونگ شو فولکدن ایریلف باشغه فولک گه ده بارف فرونتغه کتکن . قاراغز قارداشلار بسرمانلنی بر مفتی سینه .

القاضی ابراهیم الدرنغی

اداره —— شو بایزیدوف خیانتچی دف حریت دان سونگ توسناقغه ده سالف قوللوغوندان انداچیغارغان ایدی واما هالیده اوغار فتروغرادده بر فولکنو قادی لکن بیرکنده قایشتدیم تماشا بار ملت انی قویاغانی .

معلم لنی کورسونه ایتکن کومک

باکوده گی بسرمانلنی ملی کامتیتینی ١٥ نچی اوغوستده بولغان مجلسنده کامتیت لنی باشی محمد امین بیک تمیرخان شوره ده شاه سووار وف معلم لر حاضر ایتمکه کورس اچماقنی ایتف شونده کامتیت لردن بولغان کومک ایتماقنی طلب ایتکن . کامتیت شو شونده اچیلغان کورص نوبک بولمغ کرکلی زات کورف ، اوغار ٢ منک منات بیرمگه قرار برگن .

اداره —— بزین داغستان نی ادم لرینه خاصوقده بای کیشی لکه شو «عبرت» بولمغ کرک ، قاراغز بزین اوزگه خلقلغه . اوزلنی آراسنده توکل بر اقده غی اوزلنی قارداشلرینه بیلیملی ایتمکه اولانی اخوتمغه نچک چالیشه ؟ باکولنی کامتیتینده شو اقچه نی چیغارمغه بر بیتف بولمغاندر اما اولار اوزلنی ، داغستانده غی قارداشلری اخوماقغه ، بیلیمکه شولای بلک حاجتلی ایکنکه اولاغه اوزلر ایتف بولاغان کومکنی ایتمی قویمغه اولانی یاجی ، ناموسوجدانی قبول ایتمگن . بزن ادملر هالی بولغونچه غفول لوقده توره ایدی . هالی اوزلنی باشغه بسرمان قارداشلری یمک داغستان نی ادم لرینه براز کوزلرینده اچف اولار بزگه نچیلف ، اولار بولان بر بولف ایشلر اوزلنی وظیفه سین تمام ایتر دف اوموت ایتیرمز .

کوزون تیکماقنی سببلریندن بریده شومعدنلاردر.

(ایران‌ده)

«ستارهٔ ایران»، دکن گازیت یازغان زاتیغه قاراغانده؛ اوروس‌لنی عسکرلری (کرمانشاه) نی قویف همدانغه کلگن قایتیف. همدان‌دان‌ده «قزوین»، دکن شهرغه قایتیف کله توره دیف خبر کلگن.

بزین فاجه‌لقنی اوستونده‌کی بورج

پتروغراد — مالیه منستری ایتاغان زاتیغه قاراغنده، حکومتنی اوستونده ایون آیغه یتشکنچه ٤٢ میلیارد، ٤٣٧ میلیون منات بورج بار.

(اوستریا — ایتالیالنی آراسنده)

ایتالیالنی دازونده، (کریتش) دکن یرنی کون تووش یاغنده، اوستریالر آلغان ایکی یرنی قایتارف آلمغه دف ایتالیالر بر نیچه کرن اوستونه چاقغان. اما اوستونه چاقماقدان فایده بولمای ایتالیالنی ١١ آبسیریده آلتی یوز سالداتیده توغز مترالیوزده اوستریالنی قولونه توشکن. «خینی آیزیت» دکن یرده‌ده ایتالیالر اوستونه چاقنساده فایده بولمغان. آنده‌ده اولانی ٣٥٠ سالداتی اوستریالغه توشکن.

«ایسانزا» یاقده ایتالیالر اوستونه چاقماق بولان باشلانغان، توغز کرت ایتکن کوچلوداو ده‌ده ایتالیالغه هیرده فایده بولماغان. اما اونیچو کرت اوستونه چاقغان زمانده بک اولو ضررده بولف شو یرنی بارینده آلف بولغان.

«ایسانزا» ده‌غی داوده ایتالیالنی ٣٥ دیویزیا عسکری داو ایته بولغان، شوعسکر ایتالیالنی بارده عسکرینی یارتیسی چاقلی عسکر بوله. شوداودان ایتالیالغه بک اولو ضرر بولغان. اولگنی یاره‌لانغانی ١٨٠ منک آدم بولغان. ٤١ منک آدم اوستریالغه اسیر بولف توشکن.

اوستریالنی ایمپراطورو کلامی

اوستریا — وینگریالنی ایمپراطورو «ایسانزا» نی داونده داو ایتکن عسکرلگه خطاب ایتیف شولای سویلگن: بر نیچه کوندین برلی برده توقتامی بولاغان کوچلو، بک قان قان توکلگن داوده دوشماننغه قارشی تورف، تزدن برلی اولار حاضر ایتیف تورغان عسکرلنیده عسکرلگه تارق بولاغان چاقی زاتنیده بیتدیرگن سیز سیز. شو اولو اوزماق بولان بوکون بارده اوستریالنی خلقین سیز بک شیوندوردوکز. شو سیز اوزاغان زمانده سیزن ایگیتلگیگزگه قاراف سیزگه بارک الله دیر مکه سیزنی یانیغیزده بولماقغه بک قیننالامان. سیز سیلی وطن نی تباشغه باشغه مونده کلف جیلف، سیزین اوستوگوزده‌گی وظیفه‌نی بک ارو تمام ایتکن سیز. سیز هلی وطنغیزنی کامل بارک الله سیز تیشلی سیز.»

پتروغرادنی قویف تایماقنی حقینده

پتروغراد — پتروغرادنی «غراد ونچالیستوا» نی کامساری پتروغرادنی بوشاتماقنی حقینده شولای ایتغان: پتروغراد ١ — ١٥ کوندن سونغ بوشاتمغه باشلاناجق. (آنده‌دان تایماقنی حقینده) آنی بوشاتماق بر یاقدان بک قینده بولاجاق. نکه دیسه واکزاللرغه، شهرنی ایچینه شهرنی ایلانه سینه کوف قراوللر سالمغه توشه‌جق. هلی پتروغرادده‌غی قاچق کلگن سالدات ٥٠ منکدن آز توکل.

ریگا یاقده

ریگانی — رومانیانی یاغنده اولو داولار بولمغه توره. شونده کوچلو داولار باشلانه توره. گیرمانیالنی بزگه توتمغه توشکن آدملری ایته: ریگا — ذوینسکه یاقده اولو هجوم ایتمگه بزگه بویروق کلگن دف.

آرتده کلگن خبرلغه قاراغانده گیرمانیالر ریغانی آلغان. ریغانی کورفزونه گیمه‌لریده گیرگن.

(تیل مسئله‌سی)

باشی ١٨-١٠ نومبرلرده.

هلی‌گه برلی یازغان زاتلریز بولان بزگه علم اوقومق اوچون اوز آناتیلیز قموق تیلدن یخشی تیل بولقلغونی بیان ایتدیک: شولای بولمی تورف بزن علم اوقومغز تیشلی بولسه توشمیکن لکین سویلیک. آزماز عذرلر بولان ده چاره سزلق بیر میکن قیین لق بولات اونغایسزلق بولان ده کشی اوز آناتیلندن تایغه یول یوق ایکینده بیلدیردک. ایندی علم اوقومغه شول آناتیلیزنی توتمقدن برن کری اوره‌غان بزگه بویولده بر آز اونغایسزلق ایتیف توره‌غان زات بارموکن بر قرایق. بارده ایکی زاتنی کورستر کینلر بوله. برنچی سی بزده مکتبلرده دارالفنونلرده اوقومغه اوز تیلیز بولان یازلغان کتابلر یوقلغو. ایکنچی سی بز اوز تیلیز بولان اوقوساق استانبول لردن ده اوزگه‌لردن ده آیریلف کیسیلف قاله‌جغیز. استانبول لرده قریم لرده آذربیجانلرده قزانلرده برن قموقلرده داغیده اوزگه لرده بارده بر تورک جنس بولغاننن سونغ آراده بر یاتلاو تارق اولده. مکتبلرده علم اوقومق اوچون باریسده برا شف بر تیلنی توتسه بوله، هربیسی بر باشغه تیل بولان اوقوسه آراسی اوزلمغه سبب بوله دیلر. بر بو ایکی ده عذرنو حقندان باشغه باشغه توقف سویلیک.

کتابلر یوقلغون آیتساق اللی آلتمش ییل اول استانبول ده ده یوق ایدی. اون اون بش ییل اول آذربیجانده قزانده ده یوق ایدی. صونغ ایتدیلر بولدو. بزده ایتسک بولر. اون اون بش ییل اول بزده اوز تیلیز بولان هیچ بر کتاب یوق ایدی. هلی بوکونگیچی سی اولوسو بولان اللی کتابیز بار. بکرمه بشین یانغز اوزبز ایتکنبز. استانبول تیل بولان اوقوتمغه سویه کینلر برن تیلده یازلغان کتابلریز تارق چقی بوکون بار ایدی بوسه ده استانبول تیل بولان اوقومقنی تانغلاجق بولمغه یرای. توکل بوسه آچق ایتیف آیتسینلر، مکتبلرده بولغانچقی اوز تیلیز بولان یازلغان کتابلنی اوقوتف بولمغانده کونلکگه استانبولچه یازلغان کتابلنی اوقوتف تورمغه برده راضی بوله یق. اولای بولغان صونغ هلی‌دن باشلاف اوز تیلیزده یوق بولغان کتابلنی بولدورمق اوچون قایغی ایتمگه کرکبز. بولدرغان ساعتده استانبولچه یازلغان مکتبدن تایدیرف آنی اوردنغه اوز تیلیز بولان یازلغانن سالمغه ده کرکبز. اما دارالفنونده بولسه توکل اینه سکز ییللق مکتبلرده اوز تیلیزنی قویف استانبولچه یا ده آذربیجانچه اوقوتمغه بزن هیچ بر قبول ایترلک عذریز یوق. مکتبنی اولغی ایکی ییلنده اوقوتمغه یرایغان کتابلریز هلی بو ساعتده ده بار. اولغی ایکی ییلنی ایچنده اوچنچو دورتنچو ییللرده اوقوتمق اوچون کتابلر حاضرلمگه ده بولرجق. اوچنچو دورتنچو ییلنی ایچنده مثلا بیشنچی سکزنچی ییللرده اوقوله‌غان کتابلرده حاضر ایتیلر. هیئت یمیک هندسه یمیک ترین علملردن دارالفنونلرده اوقولر یمیک تفصیل‌لی کتابلنی یازمغه بزده بوکون هنر یوق بوسه ده مکتبلرده اوقومق اوچون یازمغه بولرچقی بیلم بار. استانبولده یاده مثلا قزانده یازلغان کتابلنی خطاسیز کوینچه اوز تیلیزگه ترجمه ایتیف بوله بر. دارالفنونلرده بوسه نه چقی استانبولچه یازلغان کتابلر بولان بوسه هندسه یمیک جبر مقابله یمیک ترین علملردن تیشلی کوینچه متلم لگه درس بیرف بوله‌غانلرن یوق. آنده درس بیرمق اوچون استانبولدن یا ده اوزگه یردن کشیلر کلترف استانبولچه یازلغان کتابلردن اوقوتورمغه یرار. صونغ دارالفنونغه تمام ایتکن متلم لر بز اول کتابلنی اوز تیلیزگه ترجمه ایترلر. شول زمان دارالفنونلرده اوقوله‌غان کتابلرده اوز قموق تیلیز بولان یازلغان بولر. اوروسلنی دارالفنونلرینی کوزکن انجنارلق یمیک درجه‌لی کشیلر بزده بار. بو یولده اولرداننده بر کومک بولمغه یرای. حاصل الکلام اولکوردن آیلانغانغه اولگوتا بولمی قالمس. بز قوچاق آدملر بولساق بوکون کتابلریز یوقلق بزگه عذر توکل. اوسال‌لق ایتمگه یرامس.

ابو سفیان

(بتمدی)

(ناشره ومحرره محمد میرزا ماوراییوف)